

Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb

Suvremeni umjetnici u Stalnom postavu MUO

Zašto bi netko kupio Glavoper od Gorana Trbuljaka?

20.11.2018. – 1.4.2019.

TRBULJAK NIJE PRIMIJENJENI UMJETNIK?

Izložiti radove Gorana Trbuljaka u Stalnom postavu Muzeja za umjetnost i obrt i reći da oni stoje u dijalogu s njim dvije su različite stvari. Povezane u ideji, ali i vrlo odijeljene u njenom doseg i razlučivosti nijansi smisla.

Izložbom ***Zašto bi netko kupio Glavoper od Gorana Trbuljaka?*** činimo i jedno i drugo, jer u umjetničkom radu i ponašanju Gorana Trbuljaka, od početaka do danas, pojam rada – objektnog ili tekstualnog, nije drugo doli manifestacija strateški osmišljenog pozicioniranja unutar seta problema društvenog konteksta umjetničke aktivnosti. On je majstor pozicije „umjetnika u slučajnoj primjeni“.

Na muzejskom terenu Trbuljak je izgrađen igrač prepoznatljivog konceptualnog profila, čija je nevoljkost spram vlastite karijere usporediva s nevoljom Petra Pana kojemu se odlutala sjena otima utjerivanju u kalup pragmatičnog ritma predvidljivih i očekivanih koraka.

Znači, u MUO-u izlažemo Trbuljakove radove i to sljedećim redom. Prvo, *Glavoper* koji u punoj asocijativnoj moći uspostavlja reference na rad Marcela Duchampa *Fontana* iz 2017. godine dokumentirajući činjenicu da postoje dvojica Trbuljaka. Zatim seriju od 20 radova *Bez naslova* na kojoj je autor radio od 1971. do 1982. predstavljajući kontinuitet prakse izlaganja radova-teza, započet sada već dobro poznatim motom *Ne želim pokazati ništa novo i originalno* 1971. godine u Galeriji SC-a. Naposljetku, izlažemo i skromni izbor iz Zbirke anonimnog umjetnika. Moglo bi se reći i da izlažemo neke Trbuljakove radove u kojima bi se, po njegovoj ocjeni, mogle prepoznati idejne ili formalne poveznice s radovima drugih hrvatskih umjetnika, njegovih kolega i suvremenika. I to je sve. „Nema toga puno“, rekao bi Trbuljak. „Činjenica da je nekome dana prilika da izlaže važnija je od onoga što će na toj izložbi biti prikazano.“

Dijalog, međutim, koji se ovdje uspostavlja nije intiman i tih već je sličniji bučnom konferencijskom skupu jer se raslojava u polifonijski niz različitih glasova. Ovdje

Trbuljak proziva sve aktere involvirane u širu društvenu interakciju umjetnosti, pa se redom odazivaju ovi pojmovi: Ready made, Anonimni umjetnik, Tržište, Samostalni umjetnik, Umjetnički Rad, Original, Faksimil, Javni Nacionalni Muzej, Privatna Kolekcija, Umjetnik u zbirci, Kolekcionar, Moral umjetnika, Egzistencija umjetnika, Utjecaj, Selekcija, Novac, Povijest... Našlo bi se toga još, ali negdje ipak treba stati.

Sve su to Trbuljakove teme jer je on po strateškom izboru dijaloški autor koji kroz ironiju spremno pregovara o tome što je u umjetnosti pretpostavljeno, moguće i dozvoljeno. Dijaloški autor u permanentnoj potrazi za odgovarajućom galerijom ili stalnim postavom.

I što onda nastaje iz ljubavi Stalnog postava MUO-a i umjetnika kakav je Goran Trbuljak – „anoniman, star, ćelav, depresivan“? Znamo, takvim platonskim ljubavima, u kojima su samo rijetki uspješni i sretni zauvijek, rode ne donose djecu nego slučajeve.

Tako ova izložba-slučaj pred publiku donosi ne jedan nego čak tri rezultata spomenute sprege, tri pogleda na specifične modalitete originalnosti i strategije prisvajanja kroz tri različita Trbuljakova rakursa.

Slučaj *Glavoper* za mene kao kustosicu predstavlja najveću profesionalnu sreću, ostvarenje idealne dokumentarnosti muzejskog predmeta, očitovanje moći generiranja kontekstualne interpretacije kojom se nadilazi puka predmetnost u korist memorije. Funkcionirajući kao stvarna poveznica kojom su se osobe i zbivanja slučili u jedinstven sudbinski trenutak - on je ujedno pun aure povijesne neponovljivosti. Nažalost, spomenimo, iako bi Muzej možda rado otkupio ovaj predmet, to za sada nije dio Trbuljakove ponude. Šteta je tim veća što se kroz situaciju oko ovog predmeta otvara autorova omiljena tema - demistifikacija jedinstvenosti autora, pitanje dvojnika, mogućnosti dvojnog autorstva, ali ponajprije ovdje se potvrđuje skrivena istinitost životne egzistencije anonimnog Trbuljaka. Ime i egzistencija onoga drugoga pojavljuju se ovdje kao sjena spremna na povratak vlasniku, kao završna potvrda Trbuljakovog cjeloživotnog praktikuma utvrđivanja pozicije anonimusa.

Drugi, pardon treći, Trbuljak u kojemu možemo uživati na ovoj izložbi bečke je provenijencije i prvenstveno konceptualni umjetnik, zahvaljujući posudbi dolazi iz ugledne umjetničke zbirke Kontakt u vlasništvu Erste Group i ERSTE Foundation. Serija je to od 20 tekstualnih radova *Bez naziva*, formalno zamišljena kao niz

„plakata-pamfleta“ A4 formata, svaki s jednorednim rečenicama namijenjenima posjetiteljima na ulici ili u galerijama. Zanimljivo za kontekst nastanka radova jest i to da su prema prvotnoj namjeri autora osim teksta trebali uključiti i fotografije, od čega je odustao zbog ekonomskih razloga. Takav siromašan, ali ipak međunarodni Trbuljak uz podršku autorskih prava ugledne umjetničke zbirke, koja se brine oko upisivanja njegova imena, kao i imena kolega iz istočnoeuropske regije u kontekst svjetske povijesti umjetnosti, otvara pak dileme oko mogućnosti izlaganja faksimila i umnožavanja originala. Za mene kao kustosicu međunarodna suradnja prilika je za profesionalnu samodopadnost, no Trbuljak sa sebi svojstvenom ironijom, osvajanju pozicije na međunarodnoj sceni prilazi pobuđujući sumnju je li doista riječ o Trbuljakovim originalima?

Treći, ili koji već Trbuljak, iskusan je kolekcionar. Naravno, on zna da fenomeni formiranja javnih zbirki, politike muzejskog sabiranja pa i privatnog kolekcioniranja u svojim posljedicama čine skup aktivnosti kojima se uspostavlja kontrola nad tijekom vremena, kojima omogućujemo prošlosti da ostane vidljiva, a memoriji jamčimo materijalnu prisutnost. Ima kolekcionara koji ne sakupljaju radove umjetnika samo iz umjetničkih sklonosti nego zbog uspostave kontrole nad povijesnim okvirom, kolekcionara čija se djelatnost odvija u sjenovitom zaklonu subjektivnih razloga, možda posve iracionalnih, privatnih aspiracija i animoziteta. Trbuljakova Zbirka anonimnog umjetnika izložena u MUO-u okuplja „sretne i nesretne koincidencije u radovima suvremenih umjetnika“ koje, paradoksalno, autor ne želi pokazati nego sakriti. Opet, mene kao kustosicu iznimno veseli što je Trbuljak dio svoje zbirke prvi put pokazao javnosti upravo u Stalnom postavu Muzeja za umjetnost i obrt, omogućivši da kroz nju uviđam idejne poveznice i migracije formalnih rješenja u krugu kolega umjetnika koji dijele generacijsku „strukturu osjećaja“ te isti kontekst tržišno slabog umjetničkog sustava u regiji. Trbuljak, anonimni umjetnik širokog spektra primjene, te konceptualni Trbuljak koji polagano traži svoje mjesto na međunarodnoj sceni smiju mi se iza leđa, uživajući što mene, a možda i druge nadobudne kustose, dovode u iskušenje samoživog ispisivanja narativa o Trbuljakovim utjecajima ili utjecajima na Trbuljaka kao da je riječ o iskazu vitalnih znakova života nacionalne umjetničke scene. Oni znaju da je Trbuljak koji izlaže u MUO-u - umjetnik u slučajnoj primjeni različitih interpretacija te da su one, kao i procesi umjetničkog stvaranja, nerazmrsivo povezane u klupko nejasnih

koincidencija. I tako, kao kustosica nemam mnogo toga za reći o Trbuljakovoj zbirci, osim da mu iz svojih službenih, kustoskih razloga pomalo zavidim na njoj. Pogotovo otkad je otkupio i *Glavoper*.

Jasmina Fučkan, listopad 2018.